

2017-ųjų rugsėjo 5-oji

MATĖJUS TORESAS

12.22 nakties

Mirtininkų atrankos skambutis yra egzistencinis Įspėjimas – šiandien tu mirsi. Pamirškim žodį „įspėjimas“, pernelyg stiprus, nes reiškia kažką, ko galima išvengti; jis nėra, pavyzdžiui, automobilio sirena, suteikianti progą žengti atgal kertant gatvę per raudoną šviesą; tai labiau lyg pavojaus signalas. Aliarmas, aiškus ir nesibaigiantis gongas, tarsi bažnyčios varpas, dabar trenksmu ataidintis iš mano telefono tolimame kambario kampe. Aš jau panikuoju; išsyk šimtai minčių paskandina visus aplinkinius garsus. Garantuojau, tokį pat minčių šėlsmą jaučia pirmą kartą šokantysis su parašiotu iš lėktuvo arba pianistas, atlikdamas pirmąjį koncertą gyvenime. Tik kad man jau nebeteks to sužinoti.

Beprotybė. Prieš minutę dar peržiūrėjau vakarykščio „Laiko skaičiuotojų“ tinklaraščio įrašus, kur Išrinktieji būsenomis bei nuotraukomis gyvai veda paskutinių savo valandų kronikas – įstrigo ypač šis įrašas: pirmakursis ieško naujų na-

PABAIGOJE JIE ABU MIRŠTA

mų savo auksaspalviui retriveriui, – o dabar aš pats netrukus mirsiu.

Greit aš... ne... ne... taip. Taip.

Suspaudžia krūtinę. Šiandien aš mirsiu.

Visuomet bijojau mirties. Nežinau, kodėl maniau, kad kažkaip būsiu nuo to išgelbėtas. Ne amžinai, aišku, bet pakankamai ilgai, kad spėčiau užaugti.

Tėtis man net kalė galvon, kad turėčiau apsimesti esąs pagrindinis kokios nors istorijos personažas, kuriam niekuomet nenutinka nieko bloga, ypač mirtis, nes herojus privalo būti gyvas, kad išgelbėtų pasaulį. Bet triukšmas galvoje tylą, ir Mirtininkų atrankos Šauklis laukia manęs kitame telefono ryšio gale, kad praneštų: šiandien aš, aštuoniolikmetis, mirsiu.

Oho, aš, tiesą sakant...

Nenoriu kelti ragelio. Verčiau bėgsiu į tėčio miegamąjį ir kaip reikiant išsikeiksiu į pagalvę už tai, kad jis pasirinko netinkamą laiką atsidurti reanimacijoje, arba tvosiu į sieną kumščiu todėl, kad mama pažymėjo mane ankstyva mirtimi, pati mirdama man vos gimus. Telefonas skamba bene tryliktą kartą, ir aš negaliu nuo to garso pabėgti, kaip kad nepavyks pabėgti ir nuo mane kažkada šiandieną ištiksiančio likimo.

Nustumiu nešiojamąjį kompiuterį nuo sukryžiuotų kojų, ir keliuosi nuo lovos, sverdėdamas į šalis, jausdamasis visiškai nusilpęs. Einu prie rašomojo stalo tarsi zombis, lėtai, lyg vaikščiojantis numirėlis.

Ekranėlyje, be abejo, parašyta: „Mirtininkų atranka“.

MIRTININKŲ ATRANKA

Tirtėdamas įstengiu nuspausti „Kalbėti“. Pats nieko nesa-
kau.

Neįsivaizduoju, ką reikėtų sakyti. Kvėpuoju, nes man liko
mažiau nei dvidešimt aštuoni tūkstančiai įkvėpimų – tiek vi-
dutiniškai kartų kvėpuoja nemirštantis žmogus per dieną, – ir
kodėl man jų visų neišnaudojus, kol galiu?

– Sveiki, skambinu iš Mirtininkų atrankos. Vadinuosi An-
drėja. Ar jūs Timotis?

Timotis.

Mano vardas ne Timotis.

– Suklydote, ne tam skambinate, – sakau Andrėjai. Širdis
aprimsta, nors aš ir užjaučiu tą žmogelį Timotį. Iš širdies už-
jaučiu. – Mano vardas Matėjus.

Paveldėjau šį vardą iš tėvo, ir jis nori, kad paskui jį perduo-
čiau kitam. Galėsiu perduoti, jei nutiks toks dalykas, kad turė-
siu vaikų.

Girdžiu, kaip ji tarškina klaviatūra, turbūt taiso įrašą duo-
menų bazėje ar panašiai.

– Oi, atsiprašau. Timotis yra tas ponas, su kuriuo tik ką bai-
giau kalbėti; vargšelis nekaip priėmė žinią. Jūs esate Matėjus
Toresas, tiesa?

Ir štai šitaip išraunama paskutinė mano viltis.

– Matėjau, malonėkite patvirtinti, kad tai iš tiesų jūs. Deja,
šiandakt turiu dar daug kam prisiskambinti.

Įsivaizduodavau savo lemtingąjį Šauklį – oficialiai ištariantį
savo pavardę, ne mano, – užjaučiamai paruošiantį mane ne-

PABAIGOJE JIE ABU MIRŠTA

trukus nuskambėsiančiai naujienai, gal net apgailestaujantį dėl ypatingos tragedijos, nes juk esu toks jaunas. Tiesą sakant, visai norėčiau, kad mergina kalbėtų žvaliau, kad papasakotų, kaip man būsią smagu praleisti didžiumą dienos, nes dabar jau žinau, kas įvyks. Taip bent jau neužsiknisiu namuose pradėdamas tūkstančio dalių dėlionę, kurios neteks baigti, arba besimas-turbuodamas, nes seksas su tikru žmogumi mane baugina. Bet ši Šauklė verčia mane jaustis taip, lyg būtent aš eikvočiau jos laiką, kurio, kitaip nei aš, ji turi marias.

– Gerai jau, gerai. Matėjus tai aš. Aš esu Matėjus.

– Matėjau, apgailestaudama pranešu, kad per ateinančias dvidešimt keturias valandas jus ištiks ankstyva mirtis. Ir nors mes negalime padaryti nieko, kad išvengtume šio įvykio, jūs vis dar turite galimybę pagyventi.

Šauklė varo toliau apie tai, kad gyvenimas ne visada būna teisingas, tuomet išvardija kelis renginius, kuriuos dar šiandien galėčiau aplankyti. Neturėčiau ant jos niršti, bet darosi aišku, kad jai nuobodu deklamuoti šias eiles, išdegintas atmintyje per šimtus, galbūt tūkstančius kartų sakant žmonėms, kad jie netrukus mirsią. Ji nesugeba manęs gailėtis. Veikiausiai dabar, kalbėdama su manimi, dildo nagus ar žaidžia kryžiukus nuliukus pati su savimi.

„Laiko skaičiuotojų“ tinklaraštyje Išrinktieji dalijasi įrašais apie viską: nuo telefono skambučio iki Pabaigos akimirkos. Išrinktieji dažniausiai naudojami tviteriu. Skaičiau krūvas įrašų, kur Išrinktieji prisipažįsta klausinėję savųjų Šauklių, kaip jie

MIRTININKŲ ATRANKA

mirš, tačiau visi žinome, kad šios detalės nėra prieinamos niekam, net pačiam buvusiam prezidentui Reynoldsui, bandžiusiam ketverius metus slėptis nuo Mirties bunkeryje ir galiausiai nužudytam savo paties slaptosios tarnybos agento. Mirtininkų atranka tegali pranešti, kurią dieną kas nors mirš, bet ne kurią valandą ar koku būdu.

– Ar viską suprantate?

– Aha.

– Įeikite į *mirtininkų-sąrašas.com* ir pateikite detalų prašymą dėl laidotuvių ir pageidaujamo antkapio užrašo. O gal labiau norėtumėte būti kremuotas, tokiu atveju...

Esu dalyvavęs tik vienoje laidotuvsė. Kai buvau septynerių, mirė mano močiutė, ir per jos laidotuves mane ištiko isterijos priepuolis, nes ji miegojo ir neatsibudo. Prasukime penkerius metus į ateitį, kai atsirado Mirtininkų atranka, ir staiga visi per savo pačių laidotuves *nemiega*. Gauti progą su visais atsisveikinti prieš mirtį yra neįtikėtina galimybė, bet ar ne geriau tą laiką praleisti išties gyvenant? Gal jausčiausi kitaip, jei turėčiau vilties, kad į mano laidotuves ateis daug žmonių. Gal... jei draugų turėčiau daugiau nei vienos rankos pirštų.

– Ir dar, Timoti, visos Mirtininkų atrankos vardu apgailėtauju, kad teks jus prarasti. Gyvenkite šią dieną kuo turinčiau, gerai?

– Aš esu Matėjus.

– Atsiprašau, vėl suklydau, Matėjau. Esu nusikalusi. Diena buvo ilga, o šitie skambučiai kartais taip išsekina, kad...

PABAIGOJE JIE ABU MIRŠTA

Aš padedu ragelį, o tai nemandagu, pats žinau. Žinau. Bet neturiu jėgų klausytis kalbų apie sekinančią dieną, kai pats per kitą valandą ar net dešimt minučių galiu griūti negyvas. Gal paspringsiu ledinuku nuo kosulio; gal eisiu iš namų ką nors nuveikti, bet nusirisiu nuo laiptų ir nusilaušiu sprandą dar neišėjęs į lauką; gal įsilauš plėšikai ir nužudys mane. Vienintelio dalyko užtikrintai nebijau – mirti nuo senatvės.

Susmunku klūpsčias ant grindų. Šiandien viskas baigsis, ir aš visiškai nieko negaliu padaryti. Negaliu keliauti per drakonų knibždančius laukus ieškodamas mirtį stabdančios burtų lazdelės. Negaliu šokti ant skraidančio kilimo, nulakinsiančio mane pas džiną, ir paprašyti vienintelio dalyko – ilgo ir paprasto gyvenimo. Galbūt galėčiau susirasti kokį nors kuoktelėjusį mokslininką, kad mane užšaldytų žemoje temperatūroje, bet veikiausiai mirčiau dar tik įpusėjus šiam beprotiškam eksperimentui. Mirtis yra neišvengiama absoliučiai visiems, o man – šiandien.

Sąrašas žmonių, kurių pasiilgsiu miręs, – jei negyvėliai gali ko nors ilgėtis, – toks trumpas, kad vargiai galėtų vadintis sąrašu: štai yra tėtis, už tai, kad labai stengėsi; mano geriausia draugė Lidija, ne tik kad manęs neignoravusi mokyklos koridoriuose, bet dar net sėdėjusi drauge per pietų pertraukas, pasirinkusi mane į porininkus per gamtos pažinimo pamokas ir pasakojusi, kaip norinti tapti pasaulį išgelbėsiančia aplinkosaugininke, ir kad aš labai jai pagelbėčiau tame pasaulyje gyvendamas. Ir viskas.

MIRTININKŲ ATRANKA

Jeigu ką nors domintų sąrašas žmonių, kurių aš nepasiilgsiu, neturėčiau ką pasiūlyti. Niekas nepadarė man blogo. Aš suprantu, kodėl žmonės niekada manimi nesidomėjo. Išties suprantu. Esu tikras paranojinis mulkis. Tuos kelis kartus, kai klasiškai kvietė mane pasilinksminti, – pavyzdžiui, pasivažinėti riedučiais ar automobiliu naktį, – aš vis išsisukdavau, nes juk tai tikėtinas kelias į žūtį, *galbūt*. Jaučiu, kad labiausiai gailėsiuosi praleistų galimybių tiesiog gyventi ir prarasto potencialo tvirtai susidraugauti su visais, sėdėjusiais šalia manęs ketverius metus mokykloje. Gailėsiuosi taip ir neužmegztų ryšių vakarojant drauge, pernakt žaidžiant kompiuterinius ar stalo žaidimus, nes buvau pernelyg baikštus.

Pagrindinis žmogus, kurio labiausiai ilgėsiuosi, yra būsimasis Matėjus, kuris galbūt atsipalaiduotų ir gyventų. Sunku jį aiškiai įsivaizduoti, bet tariausi matąs, kaip būsimasis Matėjus išbando naujus dalykus, pavyzdžiui, rūko „žolę“ su draugais, įgyja vairuotojo pažymėjimą ir lėktuvu skrenda į Puerto Riką, kad išsamiau sužinotų apie savo kilmę. Galbūt jis su kuo nors susitikinėja, galbūt jam patinka būti su tuo žmogumi kartu. Tikėtina, kad jis skambina pianinu savo draugams, jiems dainuoja; ir tikrai krūva žmonių sugužėtų į jo laidotuves, besitęsiančias visą savaitgalį jam išėjus, – sausakimšas kambarys nespėjusiųjų paskutinį sykį apsikabinti velionį.

Būsimasis Matėjus turėtų ilgesnį draugų, kurių pasiges, sąrašą.

Tačiau aš niekuomet netapsiu būsimuoju Matėjumi. Niekas su manimi nesikvaišins, niekas netaps mano muzikos klau-

PABAIGOJE JIE ABU MIRŠTA

sytoju, niekas nesėdės tėčio automobilyje šalia manęs, ką tik gavusio vairuotojo pažymėjimą. Nesipešiu su draugais besiaiškinant, kieno sportbačiai šaunesni ar kas bus Erniu kompiuteriniuose žaidimuose.

Aš atsigulu ant grindų galvodamas, kaip dabar viskas tapo „mirk gyvenk“. Ne, ne taip.

Pagyvenk, o paskui mirk.

12.42 nakties

Suirzęs ar savimi nusivylęs tėtis, norėdamas aprimti, prausiasi po karštu dušu. Pradėjau jį mėgdžioti maždaug apie tryliktuosius metus, nes paviršium ėmė liūsti Matėjaus Mintys ir joms išrūšiuoti man reikėdavo Matėjaus Laiko. Dabar prausiuosi, nes jaučiu kaltę, nes viliuosi, kad pasaulis, išskyrus tėtį ir Lidiją, ar bent menka jo dalis liūdės man išėjus. Nes nepasinaudojau proga pergalingai nugyventi dienas prieš sulaukdamas Įspėjimo. Iššvaisčiau visas vakardienas, o rytojaus visiškai nebeturiu.

Niekam nesakysiu. Tik tėčiui, bet jis guli be sąmonės, taigi nesiskaito. Nesakysiu, kad mirštu, nes nenoriu leisti paskutinės paros spėliodamas, ar žmonės tikrai nuoširdžiai mėtosi užuojautos žodžiais. Niekas neturėtų leisti savo paskutinių valandų Žemėje abejodamas žmonėmis.

Visgi reikėtų išlįsti į pasaulį, apsimesti, kad tai tik dar viena diena. Turiu aplankyti tėtį ligoninėje, palaikyti jo ranką pirmą kartą nuo vaikystės ir paskutinį... oho, paskutinį kartą gyvenime.

MIRTININKŲ ATRANKA

Išnyksiu, taip ir nespėjęs priprasti prie savo mirtingumo.

Taip pat turiu pamatyti Lidiją ir jos vienų metų mažylę Penę; jai gimus Lidija pasirinko mane Penės krikštatėviu, ir dabar apmaudu, nes aš esu žmogus, turėjęs globoti vaiką, jeigu kartais Lidijai kas nutiktų, mat Lidijos vaikinai Kristianas mirė truputį daugiau nei prieš metus. Išties, kaipgi aštuoniolikmetis be jokių pajamų galėtų rūpintis kūdikiu? Atsakymas trumpas: niekaip. Bet juk turėjau suaugti, ir tuomet būčiau pasakojęs Penei istorijas apie pasaulį gelbėjusią motiną bei šaunuolį tėvą, o įgijęs finansinį saugumą ir emociškai pasiruošęs, būčiau pasiėmęs ją į namus. O dabar esu pašalinamas iš jos gyvenimo nespėjęs tapti kuo nors daugiau nei kažkokiu vaikinuku iš nuotraukos, apie kurį Lidija pasakos istorijas, o Penė linksės galvyte, galbūt pasišaipys iš mano akinių, kai atsivers nuotraukų albumą ir rodys šeimos narius, kuriuos ji išties pažįsta ir myli. Jai aš nė nebūsiu vaiduoklis. Bet tai ne priežastis nenuieiti dar kartą jos aplankyti, kad paskutinį kartą ją pakutenčiau ar nuvalyčiau nuo veiduko moliūgo bei žaliųjų žirnelių likučius, ar leisčiau Lidijai pasidaryti pertrauką ir susitelkti į mokslus ar išsivalyti dantis, susišukuoti arba snūstelėti.

Paskui kažkaip prisiversiu palikti savo geriausią draugę ir jos dukrą, ir eisiu gyventi.

Pasuku čiaupo rankenėlę; vanduo nustoja ant manęs tekėti; šiandien netinkama diena valandą stovėti po dušu. Čiumpu akinius nuo kriauklės ir užsidedu. Išlipdamas iš vonios slystelėję ant vandens balutės, ir krisdamas atatupstas tikiuosi patikrinti, ar

PABAIGOJE JIE ABU MIRŠTA

turi bent kiek tiesos teorija apie prieš mirtį pro akis pralekiantį gyvenimą, bet spėju įsikibti rankšluosčių laikiklio ir susituriu nenugriuvęs. Kvėpuoju: įkvepiu, iškvepiu, nes šitokia mirtis būtų itin nesėkmingas išėjimo būdas; kažkas būtinai paminėtų mane „Kvailų mirčių“ tinklaraščio skiltyje „Kojų pakratymas duše“, o tas tinklaraštis yra itin populiarus ir daug kuo varo man siaubą.

Turiu iš čia dingti ir gyventi; bet pirmučiausia reikia išeiti iš namų gyvam.

12.56 nakties

Rašau padėkos raštelius kaimynams iš 4F ir 4A butų, pranešdamas jiems, kad šiandien yra mano Pabaigos diena. Tėčiui gulint ligoninėje Eliotas, gyvenantis 4F, mane prižiūrėdavo, nešdavo vakarienę, juolab kad mūsų orkaitė praeitą savaitę nusprogo, kai mėginau pakepti tėčiui empanadų. Šonas iš 4A ketino šeštadienį užsukti ir sutaisyti degiklį, bet dabar jau nebereikia. Tėtis ir pats sugebės; be to, man išėjus, jam reikės kuo nors prasiblaškyti.

Iš spintos išsitraukiu melsvai pilkus flanelinius marškinius, Lidijos dovanotus per aštuonioliktąjį gimtadienį, velkuosi juos ant baltų sportinių marškinėlių. Marškinių dar nedėvėjau lauke. Šiandien jie padeda pajusti Lidijos artumą.

Žvilgteliu į laikrodį – seną tėčio laikrodį, kurį man padovanojo nusipirkęs skaitmeninį, šviečiantį tamsoje, nes jo prastas regėjimas, – beveik pirma valanda. Įprastai dabar aš žaisčiau

MIRTININKŲ ATRANKA

kompiuterinius žaidimus iki vėlumos, net jei tektų į mokyklą eiti nemiegojusiam. Galėdavau numigti per laisvas pamokas. Nederėjo to laisvo laiko priimti kaip savaime suprantamo. Reikėjo pasirinkti dar kokį nors dėstomą dalyką, pavyzdžiui, piešimą, nors dabar ir negaliu išsigelbėti piešdamas (arba, aišku, darydamas bet ką kita, ir noriu pastebėti, kad mano gyvybė yra nei šis, nei tas, bet tai viskas, ką aš turiu, ar ne?) O gal reikėjo prisijungti prie kokios nors muzikinės grupės ir skambinti pianinu, gal būčiau sulaukęs šio tokio pripažinimo, tuomet gal būčiau pasirengęs uždainuoti su visais kartu, paskui galbūt dviese, galiausiai išdrįšęs ir vienas pats. Velnias, gal net vaidinti teatre būtų buvę visai smagu, ypač jei būčiau gavęs vaidmenį, privertusį mane išlįsti iš kiauto. Bet ne, pasirinkau tuščiai praleisti laisvą pamoką, per kurią atsiribodavau ir snausdavau.

Dabar 12.58. Kai bus 1.00, prisiversiu išeiti iš namų. Butas jau seniai man tapo ir prieglobsčiu, ir kalėjimu. Reikia pagaliau išlįsti laukan ir įkvėpti šviežio oro, užuot dusus lekiant nuo taško A iki taško B. Turiu paskaičiuoti medžius, gal net padainuoti mėgstamą dainą įmerkęs pėdas į Hadsoną, tiesiog padaryti viską, kad mane prisimintų kaip jauną vaikina, kuris mirė pernelyg anksti.

Pirma valanda nakties.

Negaliu patikėti, kad niekada nebegrįšiu į savo miegamąjį.

Atrakinu laukujes duris, pasuku rankeną, atveriu jas.

Purtau galvą ir užtrenkiu duris.

Neketinu eiti į pasaulį, ketinantį mane nužudyti.